

Handläggare
Hans Ivarsson
Sektorn för ekonomi och uppföljning

Diarienummer
2017KS/0615

Kommunstyrelsen

Ansökan om kommunal borgen - Fiberbaserad bredbandsutbyggnad i Stockholms skärgård

Förslag till beslut

För utbyggnad av fiberbaserat bredbandsnät tecknar Värmdö kommun borgen för Runmarö Bredband Ekonomisk förening med 2,3 mnkr, för Nämndö Fiber Ekonomisk förening med 3,4 mnkr samt för Harö Bredband Ekonomisk förening med 2,3 mnkr.

Kommunens borgen är tidsbegränsad, i avvaktan på slutlig utbetalning av statligt stöd, dock senast till 2020-12-31.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Sammanfattning

En utbyggnad av fiberbaserat bredbandsnät planeras på Runmarö, Nämndö och Harö i Värmdö kommun samt på Ornö i Haninge kommun. Nätet kommer att nå mer än 2 000 fastigheter. Utbyggnaden finansieras dels genom anslutningsavgifter från medlemmarna dels genom stöd från Jordbruksverkets landsbygdsprogram. Behovet av kommunens borgen föränleds av att stödet från Jordbruksverket utbetalas med fördröjning i förhållande till bolagets utbetalningar.

Projektet har initierats av fiberföreningar (ekonomiska föreningar) på de fyra öarna. Föreningarna bildade år 2016 Stockholms Skärgårdsnät AB, i syfte att anpassa sig till Jordbruksverkets regelsystem, vilket premierar stora enheter.

Enligt förvaltningens förmenande är kommunens åtagande proportionellt rimligt i förhållande till den betydande nytta utbyggnaden medför. En borgen är förvisso alltid förknippad med viss risk, dock kan den risken begränsas genom åtgärder som framgår av tjänsteskrivelsen.

Värmdö kommuns borgen föreslås tecknas för var och en av de tre ekonomiska föreningarna inom Värmdö kommun. Sammantaget handlar det om borgen på 8 mnkr, som längst fram till att det statliga stödet utbetalas, senast 2020-12-31.

Bakgrund

Stockholms Skärgårdsnät AB har inkommit med ansökan om borgen från Värmdö kommun. Bolaget är bildat av fiberföreningarna på Runmarö, Nämndö, Harö och Ornö och planerar att bygga ett fiberbaserat bredbandsnät. Redan i dag finns totalt 330 färdiga anslutningar och ytterligare 250 anslutningar är klara inom kort. Därutöver finns en potential på över 2 200 ytterligare anslutningar, drygt 200 av dessa avser bofasta hushåll. Bolaget räknar med att ca 60 % av nämnda 2 200 kommer att ansluta sig redan under innevarande projektperiod. Projektet finansieras till 40 % av medlemmarna och till 60 % med stöd från Jordbruksverket

Diarienummer
2017KS/0615

genom Länsstyrelsen Stockholm. Ansökan om kommunens borgen (under begränsad tid) föranleds av att stödet från Jordbruksverket utbetalas med fördröjning i förhållande till bolagets utbetalningar. Borgenssumma totalt: 8 miljoner kr.

Ärendebeskrivning

Utbyggnaden av fiber på öarna i fråga bedöms inte kunna genomföras på kommersiella grunder, således erfordras stöd med offentliga medel. Jordbruksverket och Länsstyrelsen har ställt sig positiv till att utge sådant stöd. Dock innebär regelverket att det erfordras en större volym än vad var och en av öarna representerar. Mot denna bakgrund har de fyra fiberföreningarna valt att bilda ett gemensamt aktiebolag, Stockholms Skärgårdsnät AB, som driver projektet.

Kostnaderna för projektet uppgår till totalt 96 mnkr, varav 40 % tas in av medlemmarna i förskott. Resterande 60 % finansieras via stöd från Jordbruksverkets landsbygdsprogram, beslut har fattats i mars 2017 av Länsstyrelsen Stockholm. Utbetalningen sker dock i efterskott, efter att fakturor betalats. Dessutom utbetalas de sista 20 % först efter godkänd slutbesiktning. Detta föranleder behovet av att ta upp ett lån under begränsad tid intill dess att Jordbruksverkets stöd utbetalas. Behovet av lån med kommunens borgen väntas vara från april/maj 2018 sannolikt till slutet av 2019. Alternativt, men mindre troligt, uppkommer lånebehovet senare, i maj år 2019, och då kvarstår det fram till december 2020.

Projektet innebär en logistisk utmaning, främst på grund av att de bebodda öarna är synnerligen utspridda. Bl a ingår över 100 km sjökabel och nästan 200 landfästen. Vidare är flertalet öar mycket bergiga, vilket gör att det är ganska begränsade sträckor där vanlig schaktning kan komma ifråga. I mån av möjlighet kommer att utnyttjas Vattenfalls stolpar för luftledning.

Utbyggnaden berör såväl Värmdö (Runmarö, Nämndö och Harö) som Haninge (Ornö) kommuner. Haninge kommun har ställt sig positiv till att teckna borgen, dock har formellt beslut ännu inte fattats. En kommun kan knappast rikta borgen till ett geografiskt område utanför den egna kommunen, därmed är det inte tillrådligt att kommunerna tecknar borgen för bolaget Stockholms Skärgårdsnät AB. I stället föreslås tecknas borgen för var och en av fiberföreningarna. D v s Värmdö kommun tecknar borgen för föreningarna på Runmarö, Nämndö och Harö medan Haninge kommun ställer sin borgen för föreningen på Ornö.

Bedömning

Värmdö kommun har sedan några år tillbaka en policy (beslutad av fullmäktige) för kommunens borgen till föreningar och föreningsägda bolag. Policyn kan anses vara relativt strikt och uttrycker bl a att kommunal borgen till föreningar ska tillämpas restriktivt. Under tiden som har gått sedan policyn fastställdes har kommunen inte i något fall trätt in och tecknat kommunal borgen. Värmdö kommun har ej någonsin tecknat borgen för investeringar i fibernät/bredband. Förvaltningen har vid beredningen av nu aktuella ärende haft nämnda policy som utgångspunkt.

Diarienummer
2017KS/0615

Risikanalyt

Risk: 40 % av finansieringen tas in från medlemmarna i förskott. En risk kan vara att anslutningsgraden inte blir tillräcklig hög för att kunna uppnå denna finansieringsgrad.

Riskminimering: I sådant fall kommer bolaget inte att påbörja utbyggnaden. Skulle intresset visa sig lågt på någon av öarna medger projektet att bolaget går vidare och genomför utbyggnaden på andra öar där anslutningsgraden är tillräcklig.

Risk: En risk är att det uppstår merkostnader och att kalkylen om 96 mnkr inte håller.

Riskminimering: Upphandling för hela projektet sker i god tid före att borgen tecknas, utfallet presenteras för kommunen innan borgenshandlingar undertecknas. I sammanhanget kan konstateras att projektet har en tillräckligt stor volym, för att den ska vara intressant för entreprenörer.

Bolaget ska återrapportera till kommunen rörande ekonomin i investeringen under projekttiden, vid borgensteckandet ska överenskommas om tidpunkt (-er) för återrapportering.

Bolaget får inte göra tilläggsbeställningar under projekttiden om dessa riskerar leda till överskridande av borgensbeloppet. Skulle oförutsedda händelser inträffa som gör att borgensbeloppet riskerar överskridas ska detta omedelbart rapporteras till kommunen. I sådant fall ska bolaget prestera åtgärder i syfte att inrymma merkostnaderna inom borgensbeloppet. Efter att investeringsprojektet är slutfört ska det slutrapporteras till kommunen.

Risk: En annan risk är att bolagets organisation inte klarar att genomföra investeringen på ett betryggande sätt.

Riskminimering: Den information som kommit Värmdö kommun till del visar att projektet har kompetent (samtidigt ideell) organisation. Länsstyrelsens beslut samt underhandskontakter med densamma får anses bekräfta detta. Ansvaret för projektet åvilar i första hand styrelsen i Stockholms Skärgårdsnät AB, vidare har utsetts och kontrakterats projektledare. Till sin hjälp har projektledarna en upphandlingsgrupp, en projekteringsgrupp samt en extern ekonomibyrå.

Risk: Risken skulle kunna vara att bolaget avviker från de förutsättningar som legat till grund för borgensbeslutet.

Riskminimering: Innan kommunen tecknar borgenshandlingar tecknas ett borgensavtal mellan bolaget/föreningarna och Värmdö kommun. Avtalet kommer att reglera villkoren för borgen, som framgår av denna tjänsteskrivelse samt kommunens borgenspolicy. I avtalet regleras exempelvis formerna för avrapportering mm.

Säkerhet

I samband med att borgenshandlingar tecknas kommer att tas ut **företagsinteckning**, som säkerhet för kommunens borgensåtagande. I dag har vissa öar fibernät som representerar ett

Diarienummer
2017KS/0615

ekonomiskt värde, de nya investeringarna tillför ytterligare värde i takt med att dessa genomförs. Vidare kan Länsstyrelsens beslut om stöd till projektet betraktas ses som en trygghet, som säkrar den långsiktiga finansieringen, även om det inte kan definieras som en säkerhet i strikt juridisk mening.

Kostnader

Kostnaden för att ta ut företagsinteckning, enligt ovan, uppgår till 1 procent av inteckningens storlek, således i det här fallet ca 80 tkr. Bolaget/de ekonomiska föreningarna svarar för kostnaderna för företagsinteckningen.

Det förekommer att kommuner tar ut borgensavgift, såsom kompensation för den fördel kommunal borgen ger låntagaren. Värmdö kommun tar ut borgensavgift i ett fall, av VärmdöBostäder AB, med utgångspunkt från att bolaget agerar på en konkurrensutsatt marknad; rådande lagstiftning kräver att så sker. Däremot tar Värmdö kommun inte ut borgensavgift för borgen som ställts till några av kommunens föreningar. Förvaltningen förordar att Värmdö kommunen inte heller i nu aktuellt borgensåtagande tar ut borgensavgift.

Sammanvägd bedömning

Projektet som arbetats fram och presenterats av Stockholms Skärgårdsnät AB och de fyra fiberföreningarna kan bedömas vara kostnadseffektivt, med ideella krafter och en kompetent organisation. Någon alternativ lösning för att genomföra motsvarande utbyggnad är svår att se. Jordbruksverkets stöd är helt avgörande för att det ska kunna genomföras.

Förvaltningen menar att kommunen bör hålla fast vid borgenspolicyens princip om att kommunal borgen ska tillämpas restriktivt. Beträffande nu aktuellt projekt handlar det om att gå in temporärt och medverka till att föreningen har rörelsekapital under del av byggtiden, kommunens borgen blir en länk i kedjan för att kunna sy ihop en lösning så att stödet från Jordbruksverket kan tas tillvara och projektet kan realiseras. Förvaltningen skulle varit betydligt mera tveksam om det hade rört sig ett långsiktigt borgensåtagande.

Förvaltningen tillstyrker mot denna bakgrund att Värmdö kommun tecknar borgen enligt ansökan.

Ekonomiska konsekvenser

Kommunens borgen är inte förknippad med några kostnader. Däremot ska aldrig helt uteslutas att en borgensman kan åsamkas kostnader, för det fall att det aktuella investeringsprojektet drabbas av problem. Ambitionen är dock att kommunens risk ska minimeras, utifrån ovanstående beskrivning.

Konsekvenser för miljön

Beslut om borgen får inte några konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Effekten blir betydande för medborgare och fritidsboende på öarna i fråga, i och med att projektet leder till en god tillgänglighet och modern och effektiv tillgång till internet.

Diarienummer
2017KS/0615

Konsekvenser för barn

Konsekvenserna för barn är desamma som för övriga delen av befolkningen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Sektorn för ekonomi och uppföljning, kommunen har samrått med Länsstyrelsen i Stockholm.

Camilla Broo
Kommundirektör

Hans Ivarsson
Sektorchef ekonomi och uppföljning